

1. Лисюк О. Особливості формування ринкових відносин в агропромисловому виробництві регіону // Аграрна політика в умовах ринкової трансформації економіки агропромислового комплексу: Кол. монографія / За заг. ред. П.С. Березівського. – Львів: Львів. держ. аграр. ун-т, 2006. – С.268-274.
2. Ігнатенко М.Г., Малєєв В.О. До проблеми: земля як особливий природний капітал — еколого-економічний підхід // Теорія і практика оцінювання, оптимізації використання та відтворення земельних ресурсів — 2007 - №3 — с. 33-36.
3. Білик Ю.Д. Формування ринку сільськогосподарських земель і підвищення ефективності їх використання // Землепорядний вісник. - 2000. - №2 — с. 24-28.
4. Удосконалення економічної оцінки земель сільськогосподарського призначення // Землеустрій і кадастр — 2005. - №1 — с. 115-119.

ОХОРОНА ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Кузьмінець О.В.

Науковий керівник: Березюк С. В., к.е.н., доцент

В статті розкрито сучасний стан охорони лісових ресурсів та обґрунтовано основні напрями їх раціонального використання.

Постановка проблеми. З отриманням незалежності в Україні мусить формуватися державна політика розвитку економіки, в якій управління лісовим господарством повинне займати чільне місце. Однак стагнація лісового господарства продовжується.

Мета статті. Дослідити сучасний стан охорони лісових ресурсів. Обґрунтувати основні напрями раціонального використання лісових ресурсів.

Результати дослідження. В Україні проблеми формування лісової політики розглядали Р. Олійник, М. Попов, В. Самоплавський, І. Синякевич та ін. В останні роки все більшої актуальності набувають питання реформування лісової галузі, досліджуються екологічних функцій лісу. Гострою є дискусія щодо організаційних форм використання ресурсної бази лісу, відокремлення лісового господарства від лісової промисловості. Проте, як підкреслюють публікації, проблеми лісового господарства і особливо охорони лісових ресурсів не стали надбанням широкої громадськості та об'єктом належної уваги держави до лісової сфери. [1, с 73]

Лісове господарство перебуває на етапі становлення, яке здійснюється стихійно, переважно методом спроб і помилок. Основна проблема ефективного ведення лісового господарства полягає в суперечності лісогосподарського й бізнесового циклів, оскільки тривалість лісогосподарського циклу від збору насіння до збору урожаю (стиглого лісу) становить 60-100 років, а бізнесового циклу (отримання прибутку від вкладання капіталу) – 3-5 років, що без системо утворюючого впливу держави на лісову галузь приведе до надмірної експлуатації лісового фонду і занепаду лісогосподарського комплексу. Процес формування раціональної лісової політики слід починати із правильно організованої охорони земель. [2, с 26]

Лісове законодавство передбачає охорону лісів від незаконних дій громадян, підприємств, установ та організацій, а також біологічний захист лісів від шкідників та хвороб, інших факторів, які впливають на санітарний стан лісових ресурсів.

Згідно зі ст. 85 Лісового кодексу (ЛК) України ліси підлягають охороні і захисту, що передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на їх збереження від знищення, пошкодження, ослаблення та іншого шкідливого впливу, захист від шкідників і хвороб, а також раціональне використання [5, с.45]. Забезпечення охорони та захисту лісів покладається на центральні та місцеві органи виконавчої влади, Верховну Раду Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування та постійних лісокористувачів відповідно до законодавства.

Для охорони лісів від пожеж лісове законодавство передбачає заходи, які повинні здійснюватися органами місцевого самоврядування. До них належать: щорічна організація розробки і здійснення лісокористувачами заходів протипожежної профілактики у лісах; залучення до гасіння лісових пожеж населення, протипожежної техніки і транспортних засобів підприємств, установ та організацій у встановленому порядку; забезпечення осіб, залучених до гасіння лісових пожеж, харчуванням та медичним обслуговуванням; сприяння будівництву об'єктів протипожежного призначення, роботі повітряних суден авіаохорони; організація через засоби масової інформації пропаганди правил протипожежної безпеки, висвітлення проблем збереження лісів; забезпечення координації заходів, спрямованих на охорону лісів від пожеж.

Разом з тим, лісове законодавство передбачає, що підприємства, установи, організації та громадяни, діяльність яких впливає на стан і відтворення лісів, зобов'язані погоджувати з державними органами лісового господарства, державними органами управління у сфері екології та іншими органами проведення організаційних, санітарних, технологічних та інших заходів щодо охорони і захисту лісів.

Великого значення для охорони лісів набуває ведення Зеленої книги України. Відповідно до Положення про Зелену книгу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня

2002 року, вона є державним документом, в якому зведені відомості про сучасний стан рідкісних, тих, що зникають, і типових природних рослинних угруповань України, які потребують охорони і мають важливе значення як складова частина біологічної різноманітності.

Охорону і захист лісів в Україні здійснюють:

- лісова охорона спеціально уповноважених державних органів лісового господарства (державна лісова охорона);
- лісова охорона інших постійних лісокористувачів (ст. 87 ЛК України).

Для виконання покладених на лісову охорону завдань законодавство надає їй певні права: давати обов'язкові для виконання вказівки (приписи) про усунення порушень лісового законодавства, встановленого порядку використання лісових ресурсів та використання земельних ділянок лісового фонду, інших порушень, що можуть завдати шкоди лісу; відвідувати безперешкодно підприємства, організації, установи для виконання контрольних функцій щодо забезпечення належної охорони та захисту лісів; доставляти осіб, що порушують лісове законодавство, в органи внутрішніх справ, місцеві органи влади; вилучати в осіб, що порушують лісове законодавство, незаконно добуту продукцію лісових користувачів, інструменти, обладнання, транспортні та інші засоби, що були знаряддям правопорушень, а також відповідні документи; зберігати, носити і застосовувати спеціальні засоби та зброю в порядку, передбаченому законодавством.

Лісовим кодексом України передбачені обов'язки лісової охорони щодо забезпечення раціонального використання, відтворення лісових ресурсів, охорони та захисту лісів. Так, службові особи лісової охорони зобов'язані:

- запобігати порушенням правил охорони і захисту лісів, встановленого порядку використання лісових ресурсів і користування земельними ділянками лісового фонду та іншим діям, що можуть негативно впливати на ліс, і припиняти їх;
- вживати заходів щодо підвищення протипожежної стійкості насаджень, запобігання виникненню, поширенню лісових пожеж та їх ліквідації, а також захисту лісів від шкідників та хвороб;
- сприяти лісокористувачам, яким надані земельні ділянки лісового фонду для потреб мисливського господарства, у здійсненні заходів щодо організації мисливського господарства, охорони і розведення диких звірів і птахів.
- Працівники лісової охорони можуть мати й інші права і обов'язки відповідно до лісового законодавства. [4, с.122]

Раціональне використання лісів починається із правильного визначення цільового призначення лісових масивів, ефективного введення лісових мас у господарський обіг, досконала експертна оцінка вартості об'єктів господарювання. Основним фактором, який стримує попит на таку оцінку ділянок лісового фонду, є закладені у законодавстві обмеження. Стаття 56 ЗКУ містить положення, згідно з яким громадянам та юридичним особам можуть безоплатно або за плату передаватись у власність замкнені ділянки лісового фонду загальною площею до 5 га у складі угідь селянських, фермерських та інших господарств. З наведеної норми випливає, що найбільш продуктивні та привабливі ділянки лісу виведені за межі обороту купівлі-продажу, тому можлива лише оренда окремих ділянок лісу. Проти, укладанні договорів оренди прямо не передбачено грошової оцінки даних угідь. [3, с.126]

Таким чином, грошова оцінка лісу поки-що не користується значним попитом, а без неї повноцінна експертна оцінка потенціалу лісового масиву для господарської діяльності неможлива. Важливе значення для раціонального використання лісових ресурсів має підвищення їх продуктивності, поліпшення корисних властивостей, тобто відтворення лісів. Відтворення лісів, що проводиться у формі їх відновлення та лісорозведення, являє собою здійснення лісових та агротехнічних заходів відповідно до природоохоронних вимог з метою створення нових лісонасаджень.

Відповідно до Правил відновлення лісів і лісорозведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 січня 1996 року, відтворення лісів має забезпечувати:

- раціональне використання лісового фонду;
- поліпшення якісного складу лісів, підвищення їх продуктивності й біологічної стійкості;
- підвищення водоохоронних, ґрунтозахисних, санітарно-гігієнічних, інших корисних властивостей лісів і захисних лісових насаджень;
- досягнення оптимальної лісистості шляхом створення в максимально короткі терміни нових насаджень найбільш економічно доцільними способами і технологіями.

Відновлення лісів здійснюється за спеціальними програмами і проектами, що розроблюються державними органами лісового господарства. Підприємства, установи, організації, що здійснюють відновлення лісів і лісорозведення в зелених зонах міст, у смугах відводу залізниць, автомобільних доріг, каналів тощо, розробляють проектно-нормативні документи за погодженням з органами лісового господарства.

Висновки. Розробка стратегії підвищення ефективності функціонування лісового господарства країни передбачає системний підхід до вирішення проблем у всіх сферах та напрямках діяльності. Особливої уваги потребує функція охорони лісових ресурсів для створення подальшої основи раціонального їх використання.

Стратегія комплексного розвитку лісового господарства повинна передбачати цільове вирощування насаджень загального призначення для забезпечення народного господарства деревиною та іншими продуктами лісу, плантаційних лісових культур для одержання окремих асортиментів деревини в максимально короткі терміни. Потрібно збільшити кількість водоохоронних насаджень на берегах річок, навколо озер, водоймищ, у зонах відводу каналів, ґрунтозахисних насаджень на ярах, балках, крутосхилах, пісках, інших непридатних для сільськогосподарського використання землях, а також полезахисних лісових смуг.

Важливо організувати на державному рівні здійснення досконалої експертної оцінки лісових насаджень для проведення якісного планування, охорони, лісовідтворювальної діяльності та контролю за лісовим господарством країни.

Література

1. Горбик В. М. Формування лісової політики України: стан та етапи становлення. // Економіка та держава. – 2006 р. – № 11. – С. 73 – 75.
2. Манцевич Ю. М. Особливості проведення експертної оцінки земель лісового фонду // АгроСвіт. – 2007 р. – № 12. – С. 24 – 26
3. Колісник Б. І. Концептуальні засади підвищення ефективності функціонування підприємств лісогосподарського комплексу регіону. // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007 р. – № 11. – С. 125 – 130.
4. А. П. Гетьман, М. В. Шульга «Екологічне право України: Підручник.» Харків, «Право». – 2005 р. – 215с.
5. Лісовий кодекс України: Офіційне видання.-К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре». - 2005. - 220с.

МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ ТА ЇЇ РОЛЬ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Маланчук Я.А.

Науковий керівник: Сегеда С.А., доцент

В статті наведено теоретичні аспекти мотивації працівників та її сучасні тенденції, а також виявлена роль мотивації праці в підвищенні ефективності виробництва

Вступ. Інтереси підприємства як господарчої системи реалізуються не тільки на ринку праці при купівлі робочої сили, але і в процесі її споживання в межах самого підприємства. В сучасних умовах ціннісно-мотиваційна сфера робітників будь-якого підприємства стає все більш важливим стратегічним ресурсом поряд з фінансовим та виробничим капіталом. У статті вивчено сучасні мотиваційні фактори та їх вплив на ефективність роботи підприємства.

Постановка проблеми. В умовах трансформації економіки країни українське суспільство відчуває гостру потребу в зміні як тактичних, так і стратегічних завдань державної політики розвитку людських ресурсів. Вихід країни на траєкторію сталого економічного зростання неможливий без позитивних змін – посилення стимулів до праці, зростання її ефективності, підвищення ролі кваліфікованої праці, вільного переливу робочої сили між сферами прикладання праці, галузевими професіями і територіями, соціально захищеності у сфері зайнятості і трудової мотивації [1]. Мотивація персоналу є основним засобом забезпечення оптимального використання ресурсів, мобілізації кадрового потенціалу. Основна мета процесу мотивації – це отримання максимальної віддачі від використання трудових ресурсів, що дає змогу підвищити загальну результативність і прибутковість діяльності підприємства. Жодна система управління не може добре функціонувати, якщо не буде розроблено ефективної моделі мотивації, яка спонукає конкретного робітника та колектив до досягнення особистих та загальних цілей.

Актуальність цієї проблеми зумовлена тим, що перехід до соціально-орієнтованої економіки передбачає необхідність створення адекватного механізму мотивації праці. Без цього не можна розглядати на практиці об'єктивні передумови для підвищення ефективності виробництва – основи росту реальних доходів та рівня життя населення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У наш час проблема мотивації досить активно розглядається у вітчизняній науковій літературі, зокрема у працях, Л. Безчасного, Д. Богині, Н. Лук'яченко, С. Вовканича, Л. Шаульської, В. Геєця, М. Долішнього, С. Злупка, Е. Лібанової, І. Лукінова, О. Амоші, С. Пірожкова та інших. Складність практичної організації системи мотивації трудових ресурсів пояснюється слабкою вивченістю особливостей мотивації робітників, зайнятих в окремих галузях економіки та видах виробництва.

Мета дослідження. Основною метою статті є вивчення теоретичних основ та сучасних тенденцій мотивації праці, її ролі в підвищенні ефективності діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу. Мотивація людини до діяльності – це сукупність рушійних сил, що спонукають людину до здійснення певних дій. Ці сили перебувають зовні та всередині людини і примушують її свідомо чи несвідомо здійснювати певні вчинки. Зв'язок між окремими силами і діями людини опосередковано дуже складною системою взаємодій, у результаті чого різні люди можуть по-різному реагувати на однаковий вплив однакових сил. Більше того, поведінка людини та здійснені нею дії, в свою чергу, також можуть вплинути на її реакцію, в результаті чого може змінюватися як ступінь впливу, так і спрямованість поведінки, що викликана цим впливом [2].

Система мотивації є дієвим інструментом управління персоналом тільки в тому випадку, якщо вона якісно розроблена та правильно використовується на практиці. Є досить велика кількість різних теорій мотивації, що намагаються пояснити це явище. В сучасних наукових дослідженнях виокремлюють:

- змістові теорії мотивації – основна увага зосереджена на аналізі факторів, які лежать в основі мотивації, а не власне на процесі мотивації (теорія ієрархії потреб А. Маслоу, теорія Альдерфера, теорія двох факторів Герцберга, теорія придбаних потреб Д. Мак-Клелланда та інші);
- процесійні теорії мотивації – все зводять до процесу мотивації, опису і передбаченню результатів